

Plukovník doc. Ing. Libor Gašpírek

K ZMENE BOJOVÉHO POUŽITIA DELOSTRELECKÝCH JEDNOTIEK

V článku chcem publikovať niektoré názory na bojové použitie delostreleckých jednotiek. Názory nie sú v súlade s platnými odbornými predpismi. Časť názorov som uviedol na metodickom zhromaždení SRVD MO.

Delostrelecké jednotky pre vedenie boja zaujímajú bojovú zostavu. Všeobecné požiadavky na členenie bojovej zostavy sú uvedené v odborných predpisoch.

Uskutočnenie týchto požiadaviek bolo u jednotlivých druhov delostreleckých jednotiek rôzne a išlo predovšetkým o priestor palebných postavení.

Jednotlivé prvky bojovej zostavy sa volili bez ohľadu na organizačné štruktúry, systém materiálneho a technického zabezpečovania v boji s dôrazom na dopĺňovanie muníciou.

U samohybného delostreleckého oddielu 152 mm SHKH vz. 77 a 122 mm SHH 2S1 sa nedoceňovali ich manévrové schopnosti a rozmery zbrane.

Všetky bojové zostavy sa vyznačovali nízkou úrovňou bojového zabezpečenia v týchto smeroch:

Požiadavky na ženiné budovanie u samohybného oddielu 152 mm SHKH a oddielu ťahaného delostrelectva sú len u jedného palebného postavenia. U raketometného oddielu sa ženinému budovaniu nedávala prednosť žiadnemu prvku bojovej zostavy. To znamená, že po vykonaní palby z tohto palebného postavenia boli batérie nekryté a plne vystavené účinkom palby protivníka. Samotné ženiné budovanie v odkrytom teréne bolo ľahko zistiteľné prieskumom protivníka.

Nízky počet palebných postavení neumožňoval z každého palebného postavenia viesť len jednu palbu. Súčasné prostriedky prieskumu vyspelých zahraničných armád sú tak účinné, že keď batéria ostane po vykonaní palby v palebnom postavení, môže s vysokou pravdepodobnosťou počítať, že bude zničená.

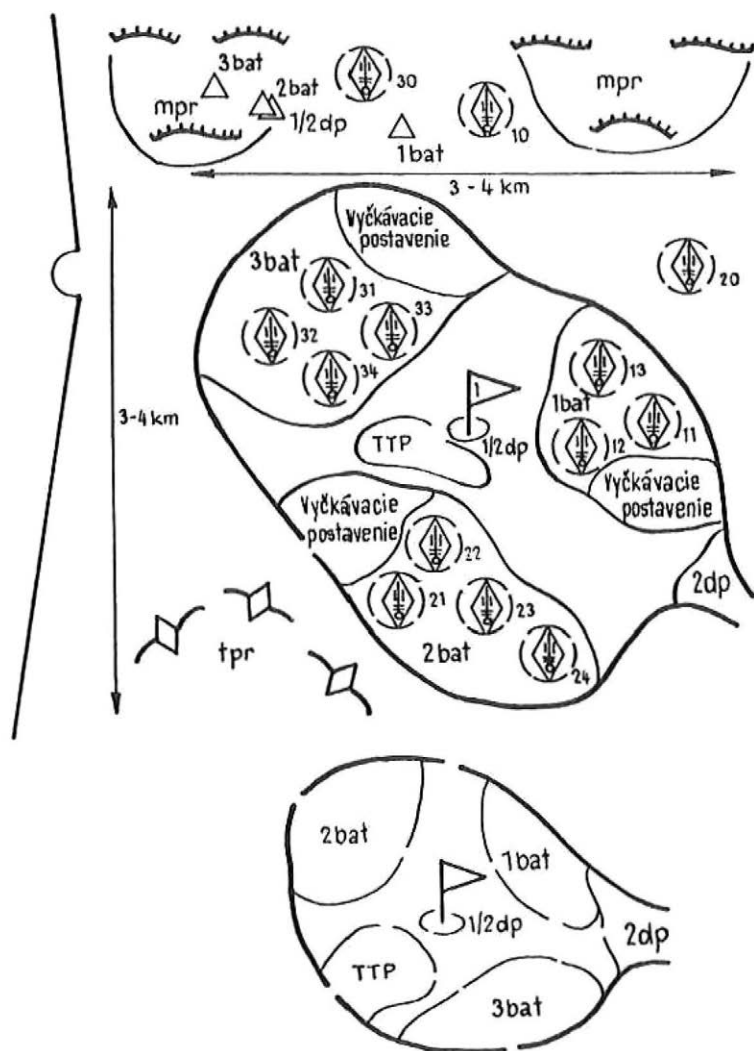
Rozmiestnenie diel v palebnom postavení sa volilo spravidla lineárne, po batériách v zostave oddielu. To umožňovalo ľahké určenie polohy jednotlivých diel v batérii a následne viesť účinnú palbu.

Bojová zostava a manéver (presuny) v priestore palebných postavení neumožňovali účinne uplatňovať opatrenia bojového zabezpečenia na potrebnej úrovni, najmä v použití infračiarčív, protiradiolokačných masiek, dymov a pod.

Rozmiestnenie jednotlivých prvkov bojovej zostavy v priestore palebných postavení nevytváralo podmienky pre priame zaistenie bojových zostáv.

Doterajšie bojové zostavy boli málo rozptýlené po teréne. Naopak výhodou doterajších bojových zostáv bolo pomerne rýchle začatie palby.

Zo stručného rozboru bojových zostáv a klasifikácie RVD navrhujem nasledovné členenie a určenie bojovej zostavy delostreleckého oddielu (pozri obr. 1).

Obr. 1

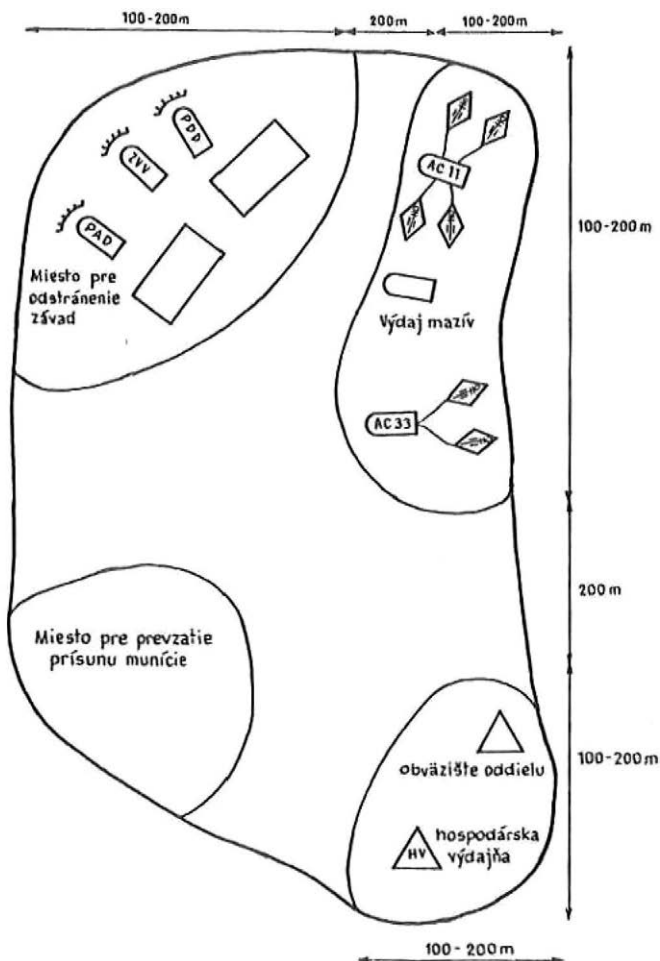
Bojovú zostavu oddielu tvorí z týchto prvkov:

- bojových zostáv batérií,
- veliteľského stanovišta,
- technického a tylového postavenia,
- pozorovateľní.

Bojová zostava batérie je určená na rozmiestnenie jednotiek batérie do začatia palby a v jej priebehu. Skladá sa z:

- niekoľkých palebných postavení,
- vyčkávacieho postavenia,
- pozorovateľní batérie.

Veliteľské stanovište je určené na prípravu a riadenie palby oddielu, manévru jednotiek a organizovanie bojového zabezpečenia. Na veliteľskom stanovišti je veliteľ (náčelník štábu) oddielu s potrebnými funkcionármi a jednotkami.

Obr. 2

Technické a tylové postavenie oddielu (pozri obr. 2) je určené na odstraňovanie porúch na delostreleckých zbraniach a ostatnej technike, organizovanie odsunu poškodenej techniky, doplňovanie techniky pohonnými hmotami a mazivami, na prevzatie prísunu a prípravu munície, stravy, ošetrovanie a odsun ranených, chorých. Na technickom a tylovom postavení sa môžu rozvíjať tieto miesta:

- na odstraňovanie porúch na zbraniach a ostatnej technike,
- na prevzatie prísunu munície a jej prípravu,
- na doplňovanie techniky pohonnými hmotami a mazivami,
- hospodárska výdajňa,
- obväzisko oddielu.

Činnosť na technickom a tylovom postavení riadia odborní náčelníci oddielu.

Pozorovateľne sú určené na riadenie paľby a manévru jednotiek, na prieskum protivníka, pozorovanie terénu a činnosti vševojskových jednotiek a na udržiavanie súčinnosti s nimi.

U delostreleckého oddielu je vytváraná oddielová pozorovateľňa a podľa potreby niekoľko predsunutých a bočných pozorovateľní. Oddielovú pozorovateľňu zaujíma veliteľ oddielu (náčelník prieskumu) alebo veliteľ čaty velenia s potrebnými silami, prostriedkami prieskumu a velenia.

U delostreleckej batérie sa zaujíma pozorovateľňa batérie, podľa potreby predsunutá a bočná pozorovateľňa. Na pozorovateľni batérie je veliteľ batérie (veliteľ prieskumného družstva) s potrebnými silami, prostriedkami pre vedenie prieskumu a velenia.

Na rozvinutie delostreleckého oddielu do bojovej zostavy sa určuje hlavný priestor palebných postavení a jeden až dva záložné priestory palebných postavení.

Hlavný priestor palebných postavení je vytvorený pre splnenie palebných úloh vo všetkých druhoch boja. V závislosti od organizačného začlenenia oddielu, dostrelu delostreleckých zbraní, celkovej situácie môže byť vzdialenosť hlavného priestoru palebných postavení od predného okraja vlastných vojsk 2 až 8 km. Jeho hĺbka a šírka je 3 až 4 km. Vzdialenosť medzi jednotlivými prvkami bojovej zostavy oddielu je od 500 do 1000 m.

V hlavnom priestore palebných postavení sa určuje priestor palebných postavení každej batérie. Toto postavenie predstavuje úsek terénu pripravený na zaujatie palebnými jednotkami pre vedenie paľby. Je členený do šírky a hĺbky. Pre každú batériu sa ich určuje niekoľko. Číslujú sa dvojčísly (prvé číslo je číslo batérie v oddiele, druhé palebné postavenie). Z každého palebného postavenia sa vedie spravidla jedna paľba. Palebné postavenia sa zaujímajú na povel veliteľa oddielu (batérie) tesne pred vykonaním paľby. Základnými spôsobami rozmiestnenia diel v palebnom postavení je rozmiestnenie po čatách s odstupom 200 až 600 m, alebo rozptýlene s využitím prírodného skrytu.

Do začatia paľby sú palebné jednotky rozmiestnené vo vyčkávacích postaveniach. Vyčkávacie postavenia sa volia v skryte tak, aby vzdialenosť od najvzdialenejšieho palebného postavenia bola do 2000 m. Vyčkávacie postavenia sa ženijne budujú a maskujú. Prísne sa v nich dodržiavajú zásady maskovacej disciplíny a ostatné opatrenia bojového zabezpečenia. Rozmiestnenie diel musí umožňovať okamžité opustenie krytov a manéver do palebných postavení. Palebnej batérii velí starší dôstojník batérie.

Pri zaujatí palebného postavenia mìnometnou batériou a batériami ťahaného delostrelectva sa ťahače odpoja, ostávajú na bezpečnú vzdialenosť v blízkosti palebných postavení. V jednotlivých situáciách sa môže palebné postavenie mìnometnou batériou zaujať bez ťahačov s ručným dotiahnutím mìnometov. Munícia sa v potrebnom množstve rozvezie do pripraveného palebného postavenia vopred alebo súčasne so zaujatím palebného postavenia na jednom ťahači.

Vo vzdialenosti 300 až 600 m od vyčkávacieho postavenia sa vyčleňuje miesto pre technické postavenie batérie. Je určené na prípravu zbraní a munície, na doplňovanie munície do zbraní, odstraňovanie porúch s využitím delových súprav.

Na plnenie naliehavých palebných úloh sa určujú hotovostné jednotky. U delostreleckého oddielu jedna batéria, u delostreleckého pluku do hodnoty jedného oddielu po batériách z každého oddielu. Hotovostné jednotky sú rozmiestnené spravidla v jednom z palebných postavení, v ktorom sú delá rozmiestnené v okopoch. Paľba z tohto palebného postavenia sa vedie v prípade naliehavej paľby, v ostatných prípadoch z ďalších pripravených palebných postavení.

Záložný priestor palebných postavení sa určuje predovšetkým v obrane, niekedy aj za útoku pre manévr jednotiek a splnenie palebných úloh pri predpokladanom alebo vynútenom opustení hlavného priestoru palebného postavenia.

Dočasné palebné postavenie sa môže určovať mimo hlavného priestoru palebných postavení na splnenie jednotlivých palebných úloh (na podporu vševojskových jednotiek pôsobiach pred predným okrajom vlastných vojsk, na vedenie paľby na vzdialené ciele, na plnenie úloh kočujúcimi jednotkami a na plnenie ďalších úloh).

Súčinnosť delostreleckých jednotiek so vševojskovými útvarmi (jednotkami) spočíva v zladení paľby a manévru delostreleckých jednotiek s činnosťou vševojskových útvarov (jednotiek) podľa úloh, smerov, čiar, času a spôsobu plnenia stanovených úloh.

Pre zabezpečenie súčinnosti sa delostrelecké jednotky môžu určovať na ich podporu. Podporná delostrelecká jednotka zostáva v podriadenosti delostreleckého veliteľa a plní ním stanovené úlohy, ako aj úlohy palebného ničenia protivníka stanovené veliteľom podporovaného vševojskového útvaru (jednotky).

Pre udržanie nepretržitej súčinnosti je veliteľ delostreleckej jednotky na podporu vševojskového útvaru (jednotky) povinný:

- dôkladne poznať bojovú úlohu vševojskového útvaru (jednotky) a spôsob jej plnenia,
- v priebehu boja zladí paľbu a premiestňovanie oddielu (batérie) s činnosťou vševojskových jednotiek,
- pozorovateľne zaujať a premiestňovať spoločne s pozorovateľnou vševojskového útvaru (jednotky) alebo blízko nej,
- v nevyhnutnom prípade zriadí predsunutú pozorovateľňu,
- nepretržite udržiavať spojenie s veliteľom vševojskového útvaru (jednotky), hlásiť mu splnenie úloh a vymieňať si údaje o situácii.

Ďalej je povinný poznať varovné signály, signály pre velenie a súčinnosť, orientačné body a spôsoby udávania cieľov.

Plukovník Ing. Miroslav Bodlák

K PROBLEMATICE ROZVOJE SPOJENÍ

Článek si klade za cíl informovat o současných směrech rozvoje čs. spojů s ohledem na potřeby informatizace naší společnosti, naznačuje možnosti i přednosti případné spolupráce ČSA s institucemi čs. spojů při perspektivním rozvoji a budování vojenské teritoriální spojovací sítě.

Stále se zvyšující mnohotvárnost rozvoje společenské výroby na tržních principech vytváří nové informační fondy a vyžaduje jejich stále rychlejší výměnu. Objem znalostí lidstva se